

Szegedi kutatószobákban

Miért szünetel egy éve a műanyag ipari alapanyagának előállítására irányuló kísérlet

Érdekes és egyben értékes szegedi találmányról számolt be immár három esztendeje a Délmagyarország. Azóta is több ízben foglalkoztunk ezzel a kérdéssel. Legutóbb a Műszaki Élet közölt tartalmas cikket e találmánnyal kapcsolatban. Több külföldi országban mezőgazdasági és ipari hulladékból úgynevezett furfurolt nyernek, mégpedig nagyipari úton. E furfuroltból nylon típusú műanyagot, furánt tudnak készíteni. Szegeden is szép eredményekkel kecsegtető kísérletek indultak meg ennek megvalósítására, de a szegedi kutatási munka egy évvel ezelőtt megállt. Azért nem tudnak vele tovább haladni, mert nincs megfelelő hűtőgépek.

A szegedi komplex hűtőgép

Ezen akart segíteni dr. Mészáros Lajos egyetemi tanársegéd, amikor mélyhűtőgépet szerkesztett. Ehhez hasonló nem kapható sem itthon, sem külföldön. Találmánya ennek ellenére nagy „kálváriát” járt meg az elmúlt esztendőben.

Mészáros Lajos komplex hűtőgépének lényege egyébként abból áll, hogy nulla Celsius fok és mínusz 20 C fok hőmérsékletű légkamrával, mínusz 20 C fok hőmérsékletű folyadékammal rendelkezik és egyidejűleg három desztilláció végezhető mínusz 20 C fokú hűtéssel, trópusi, nyári körülmények között. A szedőedényei is mínusz 20 C fokúak. Egyszerre három — a gördülő hűtőgépen kívülálló — készülék hűthető a beépített motoros műanyagcsatlakozás segítségével, mínusz 18 C fok hőmérsékletű folyadékkal. A hűtőgép nagyserden felhasználható laboratóriumokban, kórházakban és gyárakban.

Mindenütt dicsérik, mégsem gyártják

A találmányt mindenütt fónak ítélték meg a szakemberek és szükségesnek tartották a gép mielőbbi elkészítését. Ezt akarta Mészáros Lajos, az Egyetem, a Találmányi Hivatal, az illetékes minisztérium. Itt róla az Újtók Lapja, nagy sikert aratott az őszi biokémiai kongresszus műszerkiállításán. Elküldték véleményezésre a rajzokat, fotóképeket különböző vállalatokhoz, intézményekhez, mindenhol elismerően nyilatkoztak róla, és általános érdeklődés követte a hűtőgép sorsát. Megérkeztek a megrendelések is, hiszen szükség lenne a hűtőgépekre. Nem akadt azonban vállalat, amely elkészítette volna a gépeket. Közben a METRIMPEX is felfigyelt rá és kettőt rendelt belőle.

Mindenki sürgette a gép prototípusának elkészítését. Ennek érdekében két gyárral is tárgyalta. A Lőportár utcai Hűtőgépgyár vállalkozott a gyártásra, de nem kapott létszámkeretet a többletmunkához. A METRIMPEX az Irodagép és Finommechanikai Vállalathoz ragasztotta. Itt kijelentették, hogy kétezer kalóriás aggregátokra van szükségük, mert enélkül nem tudják elkészíteni a gépet. Már-már úgy látszott, sehogyan sem oldódik meg a gordiuszi csomó, míg aztán mégiscsak elkezdett lazulni.

A külkereskedelem is igényelné

Jelentkezett ugyanis a Kohó- és Gépipari Minisztérium, hogy nagyobb számú megrendelés esetén biztosítja a szükséges létszámkeretet. Egy ktsz, sőt egy maszekiparos is jelentkezett, hogy vállalja a gép exportképes előállítását. A hosszú a huza-vona alatt azonban a megrendelések már elavultak. Vajon a találmány készítője keressen ismét meg-

rendelőket? Szívesen megtenné, mert akkor reménye lenne rá, hogy végre a saját laboratóriumába is kap majd hűtőgépet.

Vigasztaló számára, hogy a Lőportár utcai Hűtőgépgyárban is készítenek egy gépet az Akadémiai Orvosi Kutató Intézet gyógyszerészeti csoportja számára. Sőt a legutóbbi hírek szerint a Magyar Tudományos Akadémia Kutatási Eszközök Gyártó Vállalata is két gép elkészítését vállalta a külkereskedelem részére. Csak hogy ettől még a szegedi laboratóriumban továbbra is állnak a kísérletek.

Várják a kísérletek

Dr. Mészáros Lajos ugyanis azért konstruálta a komplex hűtőgépet, mert kísérleteinek folytatásához lenne rá szüksége. Azon dol-

goztak, hogy furfuroltból, amelyet mezőgazdasági, ipari hulladékból — konzervgyári hulladék, papír és cukor, maghéjak stb. — nagyiparilag nyernek, furánt állítsanak elő. Ez — mint már említettük — nylon típusú vegyületek nyersanya. A furán forráspontja azonban igen alacsony: 31 C fok. A kísérletek folytatása emiatt, főként nyáron lehetetlen a hűtőberendezés nélkül.

A hűtőberendezés tervezése régen megszületett. A műanyag ipari alapanyagának előállítására folyó kísérlet azonban hűtőgép hiányában egy éve szünetel. Talán mégis akadnak illetékesek, akik megtalálják a módját, hogy e félbehagyott nagyjelentőségű munkából tudományos eredmény születhessék.

SZALMA GÉZÁNE

Uj szépségápoló-szereket készítenek a budapesti ipari vásár alkalmából

A budapesti ipari vásáron a növényolaj és háztartásvégypari vállalatok külön nagy, közös pavilonban mutatják be termékeiket.

Meglepetést jelent majd a Vénusz kozmetikai gyár »Szputnyik« néven forgalomba kerülő új parfümjé-

A kellemes illat-kompozíció a hölgyek részére készül. A Budapesti Illatszergyár egy lottó-sportkrémrel és új pempos krémrel jelenik meg a vásáron.

A gyárak a bemutatással egyidőben árusítani is fogják termékeiket.

Lesz-e Szegednek népi együttese?

A táncoktatók klubjának terveiből

Február elején a szegedi táncoktatók, az énekkari karnagyokhoz hasonlóan, klubot alakítottak. A táncoktatók klubja, mely összefogja a népi táncoktatókat, a társastánc-oktatókat és a balettiskolák táncpedagógusait, kéthetenként tart klub-összejövetelt. Ezeket a táncoktatók táncokat tanítanak egymásnak, s beszámolnak a munka közben szerzett tapasztalatokról, táncművészet és táncpedagógiai kérdéseket vitatnak meg. A klubot Széki József, az Orvostudományi Egyetem együttesének koreográfusa vezeti és nagy része van az eddig is kibontakozott munkában Mezey Károlynak, a színház kiváló koreográfus-balett-táncosának.

A klub feladata többre terjedt. Az eddigi munka során még nem találták meg a végleges munkastílust, hiszen nem könnyű dolog a

három területen

működő táncoktatók programját, foglalkozási módjait kialakítani. Különösen nehezíti a táncoktatók klubjának gyors fejlődését, hogy a Népművelési Intézet nem küld előadókat, pedig a klub egyik elsőrendű feladata a táncoktatók szakmai, művészeti és eszmei továbbképzése. Az önévelés szorosan összefügg az utánpótlás nevelésének a problémájával, s a népi táncmozgalom előtt már úgy látott, sehogyan áll nagy kérdés megoldásával is. Ez a nagy és még eddig meg nem válaszolt kérdés: produkció vagy élet lesz-e a népi táncmozgalom, a folklorisztikus múlt egyszerű konzerválása-e, vagy képes lesz új, szocialista tartalmat kifejező művészetté válni?

A szegedi népi táncmozgalomnak szép múltja van. Az Orvostudományi Egyetem és az EDOSZ együttesének táncosai állnak ma a Szegedi Kenderfonógyár, a Tudományegyetem együttese is kiváló teljesítményekre volt képes. Az ilyen jellegű üzemi együttesek azonban nem pótolhatják a

debreceeni, a hódmezővásárhelyi, vagy más vidéki tájegységek központjában szervezett együttesekhez hasonló szegedi népi együttes munkáját. Több ok is sürgeti egy nagy szegedi együttes tétő alá hozását. Az egyik az, hogy kevés olyan terület van az országnak, ahol város és falu közelsége és a falut érő városi hatások mellett is — mozi, színház, könyv, rádió, egyéb technikai eszközök felhasználása, stb. — ennyire elevenen maradt volna meg

a néphagyományok

nem egy nagy ága, mint Szegeden és környékén. Népdal, néptánc hagyományunk ma is eleven. Az utóbbi hónapokban s az elmúlt évben végzett népdalgyűjtő utak során Waldmann József például régibb keletű népdalok új változataiban a legutóbbi évek momentumaira talált. Termelőszövetkezeti ünnepeken, tsz.-esküvőkön a régi dalok, táncok kultusza járja, s az ilyen alkalmakkor is születik egy-egy új változata a nótának.

Ez a gazdag és egyre alakuló népi hagyománykincs egy nagy együttes művészeti kollektívájában megtalálná az új megfogalmazásának módszerét. Ez a második ok, ami miatt szükséges a szegedi együttes létrehozása. A bátor kísérletezés, egyszerű, új tartalmat kifejező tánckompozíciók összeállítása nem képzelhető el olyan együttesnél, amelynek léte nem egészen biztosított, létszáma szűk és vezető táncosokban sem nagyon vanólaghat. A valóban nagyvonalú táncművészeti munkához, — amelyre pedig Szegeden néhány jól kvalifikált és eddigi szép eredményeket felmutató szakember biztosítékot adhat — egy nagy együttesnek a létrehozása elengedhetetlenül szükséges.

A harmadik ok részben az ifjúság nevelési kérdéseivel függ össze, részben pedig azzal a problémával,

A Szegedi Ruhagyár egyik országos hírd íjtása a „cukkozó gép”. Ennek készítését eddig maga a szegedi gyár végezte. Tekintettel a nagy érdeklődésre, amely a többi ruhagyárak részéről nyilvánul meg, szükségessé tette, hogy valami gépgyártással foglalkozó vállalat vagy szövetkezet vegye át a gépek sorozatgyártását. A szegedi Vegyipari KTSZ elvállalta a munkát, s az első elkészült példányt ki is állították a szövetkezetek szegedi kiállításán.

A NAGYVILÁG ÓRÁI

A kijevi főposta főbejárata felett érdekes órákat szereltek fel, amelyekre a következő feliratot festették: „A nagyvilág órái”. Ezek nemcsak a helyi, hanem a világ 52 más városának időpontjait is mutatják. Az óraszerkezetet elektromos áram hajtja. Az óráknak két számlapjuk van. A külső 1.6x1.6 méteres számlapon a mutatók a helyi időt jelzik. A belső számlapot, amely az óra járással ellenkező irányban forog, 24 részre osztották. A külső számlapra felírták a Szovjetunió, Európa, Ázsia és Amerika számos városának nevét. A belső számlapot fehérre és feketére, — a nappal és az éjszaka megkülönböztetésére — festették.

Uj-Petőfitelepi ált. iskolában fél 8 órakor bemutatásra kerül „Merénylet a kikötőben” c. szovjet film.

Helyreigazítás

Háromfelvonásos mesejátékok — úttörők előadásában című, tegnap megjelent cikkünkben elírás történt. Tévedésből a Pedagógiai Főiskola gyakorlati általános iskolája szerepelt a Tanítónőképző gyakorlati általános iskolája helyett.

A MELEG MÉRSEKLODIK

Skandinávián és Dánián keresztül beáramló hűvösebb légkömegek hatására Közép-Európa nagyrészen mérsékeltté a meleg. Lengyelországban és Ukrajnában a betörő hidegebb légkömegek hatására záporos, zivataros az időjárás. A szokatlanul nagy hőség most már főleg a Kárpát-medencére és a Balkán-félszigetre korlátozódik.

Várható időjárás szerdán estig: felhőátvonulások, néhány helyen záporos, zivatar. Elénk északnyugati-északi szél, a meleg ország-szerre mérséklődik.

Várható legmagasabb napi hőmérséklet szerdán nyugaton: 20—23, keleten 23—26 fok, a Tiszántúlon helyenként 26 fok felett.

1958. május 14. szerda.

MOZIK

Szabadság: Fél 6 és fél 8 órakor: Mexkói szerenád — Ma utoljára. Csütörtöktől: Patkányfogó. — Zola regényének magyarul beszélő filmváltozata. Május 21-ig.

Vörös Csillag: 6 és 8 órakor: Boszorkány. — Francia film. Ma utoljára. Csütörtöktől: Több, mint gyanú. — Csehszlovák film. Május 21-ig.

Fáklya: Fél 6 és fél 8 órakor: Píllanat embere. — Angol film-vígjáték. Ma utoljára. Csütörtöktől: Egy halálraítél megcsókolt. — Május 18-ig.

DUGONICS MOZI

Építők Művelődési Otthona Kossuth L. sgt. 53.

Császár parancsára. Új magyar film. Filmművelődési és szórakoztatói Kísérőműsorral. Előadások kezdete: 5, 7 órakor.

POSTÁS MOZI

8 órakor: Ez történt Belgrádban. Izgalmas jugoszláv film.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Este 7 órakor: Nem vagyunk anyalogok. Somlay-bérlét.

ÁLLATORVOSI INSPEKCIÓS SZOLGÁLAT

Szeged város területén Május hó 10-től május hó 17-ig este 6 órától reggel 6 óráig (vasárnap nappal is) elsősegély és nehezelt esetére inspekciók dr. Farkas Dezso állami állatorvos. Lakása: Deák Ferenc utca 22. II. emelet. Telefon: 43-17. Az állatorvos kiszállításáról a hívó fél köteles gondoskodni.

Köszönetet mondunk mindazonoknak, akik Erdélyi Albertné temetésén résztvételüket tették. Gyászoló család.

A Lengyel Népköztársaságban is nagy gondot fordítanak a népi tehetségek felkarolására és támogatására. Nemrégiben fedezték fel iró tehetségét a képzőkön bemutatott Jacek Michniaknak, a Zakopane környékén élő gazdáknak, aki szép sikerrel forgatja azóta is a tollat.

Gyermekbénulás elleni pótlások

Nagy gonddal és sok munkával több hónap óta azon tevékenykedik a Közegészségügyi és Járványügyi Állomás, hogy leküzdje, illetve megfelelő védőoltásokkal elejét vegye esetleg az idén is fellépő gyermekbénulásos megbetegedéseknek. Ertesülésünk szerint nem lehetünk nyugodtak afelől, hogy nem lép-e fel az idén is ez a veszedelmes járvány, hogy áldozatok szedjenek magánuk. Eppen ezért szükséges, hogy azok a kórházba tartozók, akiknek szükséges a védettség megszerzése, de azok is, akik eddig valamilyen oknál fogva kimarad-

AZ ORVOSEGESZSEGUGYI SZAKSZERVEZET déalföldi híglenikus közpétkader szakcsoportja az egészségügyi közpétkader-képzés keretében előadássorozatot rendezett tegnap a Közegészségügyi és Járványügyi Állomás, Három megye, Bács-Kiskun, Csongrád és Békés megye orvossegédei, asszisztensei és hasonló munkakörben tevékenykedő egészségügyi dolgozók vetek részt az előadásokon.

Dr. Jánossy Gyergely a nyári fertőző megbetegedések aktuális kérdéseiről, dr. Péntes Margit a nyári fertőző betegségek laboratóriumi diagnosztikájáról, dr. Mónus Zoltán pedig a közegészségügyi tejlődés a szocialista társadalomban címmel tartott előadást.

— Megyel választmányi tészt tart a KIOSZ Csongrád megyei választmányra május 19-én, délelőtt fél 9 órakor a KIOSZ szegedi csoportjának termében, Horváth Mihály utca 3 szám alatt.

— Négyezer darab paradicsompaszírozót készít a második negyedéven a NIVO KSZ. Ez a mennyiség a Csongrád megyei és szegedi boltokba kerül, s minden bizonnyal biztosítja majd a háztartások ellátását.

Fürdőkabin építenek a Sárgán a bútorgyár dolgozói. Az építés költségeit a nyereségreszesedés egy részéből fedezik. A női és férfifürdő-ruhatárán kívül — ha futja a pénz —, tetteraszt is építenek a napozás kedvelőinek.

Tettenéréskor azonnal becsukatták a vasárnapi állatvásáron az 1-es számú italtöltő sátrát a közegészségügyi ellenőrök, mert az üzemeltetéshez szükséges legminimálisabb egészségügyi és higiéniai feltételek sem voltak biztosítva. A vendéglői sátorban kiszolgáló dolgozók lehetetlen körülmények között kényserültek végzőni munkájukat, mivel az üzletvezető az üzemeltetés ideje alatt feljűk sem nézett, hogy intézkedjen. Az ellenőrző egészségügyi szervek radikális fellépése vetett véget a nemkívánatos italtöltő sátor működtetésének, s az áldatlan környezetnek, amelyet erősen sérelmeztek a vásáron résztvevők is. A felelőtlen italtöltővel szemben a mulasztását hamarosan megteszik a szükséges pénzbürszólást is.

— LJUBUSKI, hercegovinali közösen lakodalmát írte egy villanyzerelő. A lakodalmas nép — összesen 30 személy — javában ropta a táncot, amikor hatalmas recsenésel leszakadt az emelet és valamennyien a földszinten találtak magukat. Csodálatosan képpen az 50 ember közül senkinek sem történt baja, örömlükben tehát a szomszéd házába vonultak és ott folytatták a lakodalmat.